

Direnen Meal

Akif Meali

Uluslararası Sempozyum

Mahya Yayınları 42
Direnen Meal: Akif Meali

Editör
Prof. Dr. Recep Şentürk

Yayına Hazırlayan
Vahdettin Işık

Kapak Tasarımı/Sayfa Düzeni
info@mahyayayincilik.com.tr

Baskı/Cilt
Step Ajans Rek. Matbaacılık Tan. ve Org. Ltd. Şti.
Göztepe Mah. Bosna Cad. No:11 Bağcılar/İstanbul
Sertifika No: 12266 T (0212) 446 88 46

1. Baskı, İstanbul, Şubat 2016
ISBN 978-605-5222-36-9

© Mahya Yayıncılık, 2016

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın çoğaltılamaz.

Mahya Yayıncılık ve Eğitim Hizmetleri San. ve Tic. A. Ş.
Göztepe Mah. İnönü Cad. No: 78 Bağcılar/İstanbul
Sertifika No: 21182 T (0212) 441 16 47 F (0212) 441 16 13
info@mahyayayincilik.com.tr

Mensur Meal, Manzum Tefsir

Doç. Dr. Faruk Tuncer

Marmara Ünv. İlahiyat Fakültesi

Bir süre önce yayınlanan ve yaklaşık yarım asırdan fazla bir süredir konuşulan ve tartışılacağı, M. Akif Ersoy'un "**Kur'an Meali**"^[31] yıllar sonra da olsa nihayet -en azından bir bölümü- gün yüzüne çıkmış oldu. Konuya girmeden önce merhum Akif'in daha çok bir şair ve edip, mesleki olarak da bir baytar/veteriner olmasına rağmen, onun Kuran'la olan yakın ilişkisine dair bir anekdot sunacağız. Mehmet Akif Ersoy'un Ali İmran Suresi 26. Ayete yaklaşım tarzı üzerinde duracak, ayetin gerek manzum gerekse mensur mealini verecek, bir kısım Türkçe meallerde konunun ele alınış şekli mukayese edecek sonrasında kısmen de olsa Akif'in tefsir yöntemine işaret edeceğiz.

Öncelikle söz konusu anekdotla başlayalım:

Akif, Milli mücadele yıllarında, Kastamonu'nun Nasrullah Camii'nde halka yönelik etkili bir konuşmada bulunur. O sırada yanında bulunanlardan biri, kendisine, elindeki kitabın ne olduğunu sorunca, o da, "Celâleyn Tefsiridir" der. "Bunu daima yanımda taşıyır, Kur'an'ı okur gibi okurum. Şimdiye kadar bu kitabı 18 defa başından sonuna kadar okudum. Şimdi bu kitabı, 19'uncu defa okuyorum" diye cevap verir.^[32]

[31] Mehmet Akif Ersoy, *Kur'an Meali*, Mahya Yayınları, (Yayına Hazırlayanlar: Prof. Dr. Recep Şentürk, Yard. Doç. Dr. Asım Cüneyd Köksal), İstanbul, 2012.

[32] Eşref Edip Fergan, *Mehmet Akif, Hayatı ve Eserleri ve 70 Muharririn Yazıları*, (İstanbul 1938), c. I, s. 674.

Bu durum, Mehmet Akif Ersoy'un Kur'an ve Kur'an tefsiri ile olan ilişkisini göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Ancak daha önemli olan, Celaleyn tefsirini tercih etmesidir. Kanaatimizce bu tesadüfi bir tercih değildir. Ehline malumdur ki Kur'an tefsirleri arasında kabul gören ancak muhtasar olma özelliği ve mütedavil yönüyle ondan daha meşhur ve yaygını yok gibidir. Aslında bir anlamda meal-tefsir arası bir kitap olduğunu söyleyebiliriz. Dolayısıyla Celaleyn tefsiri ile Akif'in 19 defa baştan sona okuması boşuna değildir. Tam da kendisinin çizgisini yansıtmaktadır. Kimbilir, belki de Celaleyn'in Türkçesini telif etmeye niyetlenmişti. Bu noktada bütün hayatı göz önüne alındığında altyapısının bu iş için elverişli olduğu görülecektir.

Akif'in Kur'an'la olan ünsiyeti doğar doğmaz başlar. 4 yaşında Kuran öğrenmeye gönderilir. Bu eğitim ölünceye kadar sürecek bir başlangıçtır. 20 yaşına geldiğinde bu haşır neşir oluş daha ileri bir düzeye varmıştır. M. Akif Ersoy hakkında yaptığı araştırmalar ile tanınan Ertuğrul Düzdağ'ın belirttiğine göre, kendisi üniversiteyi bitirdikten sonra hafız olmuştur.^[33] Yalnız anlaşılan o ki, hafız oluncaya değin, 20 senelik yaşamında hep Kuran'la haşır neşir olmuştur. Kur'an'ın dili olan Arapçaya olan vukufiyetini kestirmek zor olmasa gerektir.

Kur'an'ın dili olan Arapçayı ilk önce babası Mehmet Tahir Efendi'den öğrenmiştir. Rüşdiye'de bu eğitime devam etmiş ve özellikle hocalarının onun lisan konusundaki yatkınlığını keşfetmeleri uzun sürmemiştir.^[34]

Onun 4 yaşında Kur'an'la başlayan serüveni 20 yaşına geldiğinde hafızlıkla taçlanmıştı. İşte Kur'an'a duyduğu asıl hayranlık ve muhabbet de ondan sonra başlamıştır.

Hakkında yazılan kaynaklardan, Akif'in Kuran dinlemeyi çok sevdiğini öğreniyoruz. İstanbul'da dinlemediği hafız neredeyse yoktur. Her gün bir miktar Kuran okumayı itiyat edindiği bilgilerimiz arasındadır. Kuran okumak ve dinlemek onun için en büyük zevktir. Özellikle son yıllarında, az sonra temas edeceğimiz Kuran Meali onun ruhunu ve bütün kalbini kaplamıştır. Mısır'da kaldığı 10 yıllık süre hep Kuranla geçmişti.

[33] Düzdağ, Ertuğrul, *Mehmet Akif Hakkında Araştırmalar*, MÜ, İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1987, II, 81-82

[34] Doğrul, Ömer Rıza, *Mehmet Akif'in Hayatı, Safahat*, İnkılap ve Aka Yayınevi, İstanbul, 1977, s. XIII-XIV

Bu nedenle ünsiyeti daha da artmıştı. Önceleri her gün birkaç cüz Kuran okurken, sonraları güçsüzlüğü nedeniyle birkaç sayfaya kadar gerilemişti. Ertuğrul Düzdağ'ın ifadesine göre, hiç okuyamayacak duruma gelince Hafız Necati, her gün başucunda kendisine Kur'an okumuştur.^[35]

Dolayısıyla, Akif'in neredeyse bebeklik dönemini atlatır atlatmaz Kuran'la başlayan münasebeti, yirmi yaşlarında hafızlıkla neticelenmiş, ömrü boyunca da Kuran hayatının anlam ve manasını oluşturmuştur. Bütün sıkıntılı anlarında Kur'an'a sığınmış, daima onun tefekkür ufkunda yaşamış, Kur'an'ı düşünmüş, özellikle yaşadığı asırda Kur'an'ın garipliğini dert edinmiş, ona gönül veren insanları kendine dost seçmiş ve bu halde de Rabbine kavuşmuştur.

Eşref Edip Bey'in anlatımıyla söylenecek olursa onun Kur'anla olan bu ünsiyeti şöyledir: "Üstad, Kur'an'ın her ayetiyle, her kelimesiyle, hatta harfleriyle günlerce, senelerce uğraştığı için artık gönlünü ona vermiş, bütün zevki o olmuştu. Bir pırlanta işleyen sanatkar gibi, o, Kuranın muazzam ayetleri üzerinde senelerce çalışmış, onu anlamaya uğraşmıştı. Peygamberimiz devrinde olsaydı, o, bir katib-i vahiy olurdu. Aradan onüç asır geçmiş olsa da Hz. Peygamber onu o payeye mazhar olanlar derecesine is'ad buyurmuş olsalar gerek. Kur'an'ı Türkçe'ye onun kadar güzel tercüme edebilecek yeryüzünde bir kişinin daha bulunmaması, elbette büyük bir mevhibe-i ilahidir. Hayatının son senelerini Kurana hasretmesi, hiç şüphe yok ki, bir saik-i manevinin taht-ı tesirindedir."^[36]

Şimdi, Kuranla böylesine hemhal olmuş bir hayatın sahibi olan merhum Akif'in en az on yılını verdiği söz konusu mealin tümünde değil sadece bir ayetin mealinden hareketle onun Kur'an'la olan ünsiyetine bakmaya çalışacağız:

Al-i İmran suresi 26 ayeti buna güzel bir örnektir. Şimdi önce ayet metnini, sonra da bu ayetin Türkçe meallerde nasıl verildiği üzerinde durulacaktır. Daha sonra ise Akif'in ele alış şekline bakacağız (A. İmran 3/26):

قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكِ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ
إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

[35] Düzdağ, age. , II, 82-84.

[36] Eşref Edip Fergan, *Mehmet Akif*, c. 1, s. 316, İstanbul, 1938

Önce Türkçe meallerin bu ayeti nasıl ele aldığına bakalım sonra da Akif merhumun meseleye nasıl yaklaştığını görmeye çalışalım:

Süleyman Ateş: "De ki: 'Allah'ım (ey) mülkün sahibi, sen dilediğine mülkü verirsin, dilediğinden mülkü alırsın; dilediğini alçaltırsın. Hayır (mal) senin elindedir. Sen her şeye kadırsın!"

Suat Yıldırım: "De ki: 'Ey mülk ve hâkimiyet sahibi Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verir, dilediğinden onu çeker alırsın! Dilediğini aziz, dilediğini zelil kılarırsın! Her türlü hayır yalnız Sen'in elindedir! Sen elbette her şeye kadırsın!"

Diyanet: "(Resulüm!) De ki: Mülkün gerçek sahibi olan Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin ve mülkü dilediğinden geri alırsın. Dilediğini yüceltir, dilediğini de alçaltırsın. Her türlü iyilik senin elindedir. Gerçekten sen her şeye kâdırsın."

Ali Bulaç: "De ki: "Ey mülkün sahibi Allah'ım, dilediğine mülkü verirsin ve dilediğinden mülkü çekip-alırsın, dilediğini aziz kılar, dilediğini alçaltırsın; hayır Senin elindedir. Gerçekten Sen, her şeye güç yetirensin."

Elmalılı Hamdi Yazır: "De ki: Ey mülkün sahibi Allahım! Dilediğine mülk verirsin, dilediğinden de mülkü çeker alırsın, ve dilediğini azîz edersin, dilediğini zelil edersin, hayır yalnız senin elindedir, muhakkak ki sen her şey'e kadırsın"

Ömer Nasuhi Bilmen: "De ki: Ey mülkün sahibi olan Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin ve mülkü dilediğinden çeker alırsın ve dilediğini azîz edersin, dilediğini de zelil kılarırsın. Hayır (iyilik), Senin Yed-i Kudretindedir. Şüphe yok ki, Sen her şeye ziyâdesiyle kâdırsın."

Bekir Sadak: "Mülkün sahibi olan Allah'ım! Mülkü dilediğine verirsin; dilediğinden çekip alırsın; dilediğini aziz kılar, dilediğini alçaltırsın; iyilik elindedir. Doğrusu Sen, her şeye Kadir'sin."

Yaşar Nuri: "Şöyle yakar: "Ey mülkün Mâlik'i, sahibi olan Allahım! Sen mülk ve saltanatı dilediğine verir, mülk ve saltanatı dilediğinden çekip alırsın. Dilediğini yüceltip aziz edersin, dilediğini alçaltıp zelil kılarırsın. İmkân, mal ve nimet senin elindedir. Sen, her şeye kadırsın."

Edip Yüksel: De ki: "Yöneticilerin Yöneticisi olan Tanrım, yönetimi dilediğine verir, dilediğini de yönetimden indirirsin. Dilediğini yükseltir, dilediğini de alçaltırsın. Tüm iyilikler senin elinde. Sen her şeye gücü yetensin!"

İsmail Hakkı Baltacıoğlu: "De ki: 'Ey hakanlığının hakanı olan Allah'ım! Sen hakanlığı kime dilersen ona verirsin, hakanlığı kimden dilersen ondan alır-

sın. Sen kimi dilersen onu yükseltirsin, kimi dilersen onu da alçaltırsın. İyilik etmek yalnız Senin elindedir. Çünkü Senin gücün her nesneye yeticidir.”

Bu meallerden sonra merhum Akif’in meal ve yorumuna geçebiliriz: Al-i İmran süresi 26. Ayetini nasıl ele aldığı ve yorumladığını vermeden önce Akif’in meal anlayışını gösteren ve bir hususu özellikle belirtmek konunun anlaşılmasına yardımcı olacaktır:

Akif söz konusu Kur’an Meali’nde bariz bir dilde sadeleşme eğilimi içinde görülmektedir. Yani Meal’de dil alabildiğine sade ve yalındır. Bunu isbat eden bir bilgi notu ile konuyu açmaya çalışalım:

Akif, Mısır’da kaldığı süre içinde yapıp bitirdiği tercümelerin bazı müsveddelerini İstanbul’a gönderir, burada Elmalılı Hamdi Yazır Efendi’nin kanaatini almak ister. Müsveddeleri okuyan Hamdi Efendi’nin ilk kanaatlerinde cezalet eksikliğine işaret eder.

“Bir müddet sonra üstat yaptığı tercümeyle Hamdi Efendi’ye gönderdi. Bu hususta onun fikrini sordu. Hamdi Efendi çok güzel, çok selis ve sade olduğunu, ancak cezalet hususunda biraz zayıf bulduğunu yazdı. Üstat cevap verdi: “Evet, doğrudur. Cezalet itibariyle böyledir. On sene evvel yazsaydım cezalet olurdu, fakat bugün lisanda sadeliğe doğru büyük tahavvül var. Onun için cezaletten ziyade sadelik cihetini iltizam ettim.”^[37]

Şimdi Akif’in Kur’an Meali’nde alabildiğine sade ve yalın bir biçimde ayetin mealini nasıl verdiğini görelim:

Mensur Meal:

“Ya Muhammed, de ki: Ey mülkün sahibi olan Allah’ım. Sen mülkü dilediğine verirsin; Sen mülkü dilediğinin elinden alırsın; Sen dilediğini aziz edersin; Sen dilediğini rezil edersin; hayır yalnız senin elindedir; Sen, hiç şüphe yok ki, her şeye kadirsin” (A. İmran 3/26).

Akif’in vaazlarında verdiği ayet mealleri içerisinde de sık sık kullandığı bu ayete Birinci Cihan Harbi’nin daha başlamadığı ve Osmanlı mülkünün talan edilme arefesinde onun camii kürsülerinde bu ayete verdiği mealler aynı şekildedir. Bugün yayınlanan ve ömrünün son dönemlerinin eseri olan elimizdeki meal ile 1913 yıllarında verdiği vaazlarda bu ayete

[37] Eşref Edib, *Mehmet Akif: Hayatı, Eserleri ve Yetmiş Muharririn Yazıları*, haz. Fahrettin Gün, İstanbul, 2010, s. 160-161; Cündioğlu, age., s. 123-124

verdiği meal arasında sadece “zelil” kelimesi farklıdır.^[38] “Zelil” kelimesi yerine “rezil” kelimesini tercih etmesinin nedeni de dildeki bu sadelik olsa gerektir.

“Ya Muhammed, de ki: Ey mülkün sahibi olan Allah’ım. Sen mülkü dilediğine verirsin; Sen mülkü dilediğinin elinden alırsın; Sen dilediğini aziz edersin; Sen dilediğini zelil edersin; hayır yalnız senin elindedir; Sen, hiç şüphe yok ki, her şeye kadırsın” (A. İmran 3/26).

1. Mevcut Kuran Mealinde görülen biçimsel özellikler arasında yer alan hususlar bu ayetin mealinde de görülmektedir. Mesela ayetin meali, alabildiğine sade ve yalın bir dile sahiptir. O kadir ki az önce temas edildiği gibi “zelil” kelimesi yerine “rezil” kelimesini tercih etmesi bu sade ve yalınlığın bir yansımasıdır.

Yine yukarıda verilen meal örneklerinde görüldüğü gibi bazı abartılı ifadeler dikkat çekmektedir. Mesela “Malikül-Mülk” ifadesine “Ey yöneticiler yöneticisi!” gibi bir şirketin CEO’sunu zihinlere getiren anlamlar verilmektedir. Ya da “Ey hakanlığının hakarı olan Allah’ım!” gibi oldukça fantastik açıklama ve mealler verilebilmiştir.

Ayrıca yine “mülk” kelimesi Türkçemizde anlam kaymasına uğramadan gelen nadir kelimelerden biridir. Mesela “Adalet mülkün temelidir” sözü Osmanlı sonrasında da Cumhuriyet döneminde de aynı manada kullanılmıştır. Dolayısıyla “mülk” kavramını saltanat kavramı ile eşdeğer görmek ve bunu öylece meale aksettirmek doğru bir yaklaşımın sonucu olmasa gerektir.

Ya da “dilediğini aziz eder dilediğini alçaltırsın” tercihinde de bir tutarsızlık görünmektedir. Bu cümlelerin doğrusu “dilediğini aziz edersin dilediğini zelil/rezil edersin” dir. Birinde Kur’anı kavramı kullanıp diğerrinde sadeleştirmeye gitmek doğru meal olmasa gerektir. Ya da bunun yerine her iki kavramı da sadeleştirerek verilebilir. Mesela Diyanet mealinde böyle yapılmıştır: “Dilediğini yüceltir, dilediğini alçaltırsın!” Ancak bu mealin ayetin ruhunu ne kadar aksettirdiği ayrı bir konudur.

Öte yandan Ömer Nasuhi Bilmen ve daha başka bazı eski meallerde görüldüğü üzere “aziz ya da zelil kılmak” ifadeleri, özellikle bugünkü Türkçede pek kullanılmamaktadır. Görüldüğü gibi Ömer Nasuhi Bilmen, Bekir Sadak ve Suat Yıldırım Hocalardan çok uzun süre önce Akif

[38] *Sebilür-Reşad Dergisi*, c. 9, no. 226, 9 Ocak 1913.

bu mealde alabildiğine sade ve akıcı bir Türkçe kullanmakta ve bugünkü nesillerin bile zorlanmadan anlayacakları bir dil tercih etmektedir.

2. Yine kitabın editörünün de belirttiği gibi Meal'de (-dır) ekinin kullanımını asgari ölçülere indirilmiş, çok gerekli olmadığı yerlerde kullanılmamıştır. Söz konusu durum bu ayetin meali için de geçerlidir.

3. Yine ayetin mealine bakıldığında kelime kelime ve donuk bir dille çeviri yapmak yerine, Kur'an'ı canlı ve insanın hayatına doğrudan hitap edecek bir dil alışkanlığıyla tercüme etmeye çalıştığı görülmektedir. Bunun böyle olduğu birazdan daha net görülecektir. Bizim manzum meal ya da tefsiri tercüme dediğimiz ayetin açılımını verdiğimizde Kur'an'ın canlı ve insanı doğrudan muhatap alan bir dilin nasıl olduğu görülecektir.

4. Türkçe'nin imkânlarını ve zenginliğini tercümede mümkün meritebe kullanmış, diğer meallerde pek alışkın olmadığımız ifade biçimleri Akif'de görülmektedir.

Hülasa Türkçe meallerde görülen bazı tuhafıklar Akif'de çok nettir.

Az önce yukarıda geçen alıntıda merhum Hamdi Yazır'ın cezaletten neyi kastettiğini bilmek mümkün değildir. Ancak şunu söylemek gerekir ki, Akif'in bu ayetin manzum olarak ifade ettiği meal ve tefsiri tercüme, onun Kur'an'ın üstün ifade gücüne yakışır bir Türkçe cezalet örneği sergilemektedir:

Akif'in Safahat'ta Üçüncü Kitap başlıklı bölümde, "Hakkın Sesleri"nde 30 muharrem 1331 yani 9 Ocak 1913 tarihi vardır. Akif merhum "Hakkın Sesleri"nde genelde önce ayetin ya da hadisin orijinal metnine sonra tercümesine ve altında da manzum açıklamasına yer vermektedir. Ali İmran suresindeki bu ayeti de aynı yöntemle ele almaktadır: Önce ayetin metnini, sonra tercümesini sonra da manzum tefsirini vermektedir.

Manzum meal ve tefsiri tercümeye küçük bir sıralama ilavesi yaptık:

قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ

"İlahi, emrinin avare bir mahkûmudur âlem;
Meşîyyet Sende, her şey Sende... Hiçbir şey değil, âdem!
Fakat hala vücud isbat eder, kendince, hey sersem!
Bugün, üç beş karış toprakta varlıktan vururken dem;
Yarın, toprak kesilmiş varlığından fişkirir matem!

“İlahi, “Malik-el mülküm” diyorsun... Doğru, amenna.
Hakiki bir tasarruf var mıdır insan için? Asla!
Eğer almışsa bir millet, edip bir mülkü istila;
Eğer vermişse bir millet bütün bir mülkü bi perva;
Alan sensin, veren Sensin, Senin hükmündedir dünya.”

تُوِّي الْمُلْكُ مَن كَسَاء

Hâni, en asil akvamı alçaltırsın istersen;
Dilersen en zelil eşhasa izzetler verirsin Sen!
Bu heybetler, bu hüsrânlar bütün Senden, bütün Senden
Nasıl tâ Arşa yükselmez ki me'yusane bin şîven
Ne yerler dinliyor, Yârab, ne gökler, ruhum inlerken!

Şu sessiz kubbenin altında insandan eser yokmuş!
Diyorduk: (Bir buçuk milyar!) Meğer tek bir nefer yokmuş
Bu hissiz toprağın üstünde mazlûmîne yer yokmuş!
Adalet şöyle dursun, böyle bir şeyden haber yokmuş!
Bütün boşlukmuş insanlık: ne istersen, meğer yokmuş!

وَتَنَزَّعُ الْمُلْكُ مِمَّن كَسَاء

Dahî, altı yüz bin müslüman birden boğazlandı...
Yanan can, yırtılan ismet, akan seller bütün kandı!
Ne masum ihtiyarlar süngüler altında kıvrandı!
Ne bîkes hanumanlar işte, yangın verdiler yandı!
Şu küllenmiş yığınlar hep birer insan, birer candı!

Sabah-ül-hayr-i hürriyet, îlâbi, leyl-i yûn oldu;
Karanlık bir hezimet her taraftan runemun oldu-
Şehamet gitti; gayret söndü; kudretler zebun oldu!
O mevcamevc sancaklar ne müthiş ser-nigûn oldu!
Sükutun dehşetinden kalb-i rahmet, belki hûn oldu!

وَتُعَرِّضُ مَن كَسَاء وَتُبَدِّلُ مَن كَسَاء

Ezanlar sustu... Çanlar inletip durmakta âfakı.
Yazık: Şarkın semasından Hilâlin geçti işrakı!

Zaman artık salibin devr-i istilâsı, ilhaki.
Fakat, yerlerde kalmış hakların ferdayı ihkaki.
Ne doğmaz günmüş ey âcizlerin kudretli Hallâkı!

İlâhi, şer-i masumun şu topraklardı son yurdu...
Nasıl te'vid-i kahrın en rezil akvama vurdurdu
Evet, milletlerin en kahbesinden, üç leim ordu,
Gelip tâ sinemizden vurdu, seyret hem nasıl vurdu:
Ki istikbal için çarpan yürekler ansızın durdu!

Tecelli etmedin bir kerre, Allahım, Cemalinle
Şu üç yüz elli milyon ruhu öldürdün Celâlinle!
Oturmuş eğlenirlerken senin -hâşâ-zevalinle,
Nedir ilhadı imhalin o samit infialinle?
Nedir İslâmı tenkilin bu müstacel nekâlinle?

بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Sus ey divane, durmaz kâinatın seyri mu'tadı
Ne sandın fitratın ahkâmı hiç dinler mi feryadı
Bugün sen kendi kendinden ümit et ancak imdadı!
Evet, sen kendi ikdamınla kaldır git de bidadı.
Cihan kanuni sa'yin bak nasıl bir hisle mün'kadı
Ne yaptın (Leyse lilinsani illâ ma sea) [187] vardı.

Sonuç

Hâsılı kelim, Akif'in daha çok küçük yaşta Kur'an'la başlayan serüveni 20 yaşında hafızlıkla taçlanmış, gurbet hayatında ise ayrı bir boyutta gelişmiş ve nihayetinde ömrünün son demlerine kadar Kuranla hem dem olma hali hiç azalmamış her daim devam etmiştir. İşte bu nedenle Akif'in Kur'an'a duyduğu hayranlık ve muhabbet hiç de yadırgatıcı değildir. Görüldüğü üzere "deryadan katre misali" merhum Akif'in Kur'an ile olan ünsiyeti oldukça engindir. O Kur'an'ın tek bir ayetini hem manzum olarak hem de meal olarak emsalsiz bir şekilde ele almıştır. Aslında buraya aldığımız bir ayetin mealinin nasıl muhteşem bir nazma dönüştürdüğüne dikkat edilmelidir. Hiçbir şiir formuna benzemeyen, emsalsiz ve mucizevi bir kitab olan Kur'an-ı Kerim'i böylesine muhteşem bir manzumla

ifade etmek de ancak hem dilimizin inceliklerine hem de Kur'an'ın ruhu-
na aşına olan Akif gibi birine yakışırdı.

Kaynakça

- Ateş, Süleyman, *Kur'an-ı Kerim ve Yüce Meali*, Yeni ufuklar Neşriyatı, İstanbul, 2007
- Cündioğlu, Dücane, *Akif'e Dair*, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2005, s. 123-124
- Doğrul, Ömer Rıza, *Mehmet Akif'in Hayatı, Safahat*, İnkılap ve Aka Yayınevi, İstanbul, 1977, s. XIII-XIV
- Düzdağ, Ertuğrul, *Mehmet Akif Hakkında Araştırmalar*, MÜ, İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1987, II, 81-82
- Ersoy, M. Akif, *Safahat*, Hakkın Sesleri, İnkılap Kitabevi, 2011, s. 175
- Ersoy, Mehmet Akif, *Kur'an Meali*, Mahya Yayınları, (Yayına Hazırlayanlar: Prof. Dr. Recep Şentürk, Yard. Doç. Dr. Asım Cüneyd Köksal), İstanbul, 2012.
- Eşref Edib, *Mehmet Akif: Hayatı, Eserleri ve Yetmiş Muharririn Yazıları*, haz. Fahrettin Gün, İstanbul, 2010, s. 160-161;
- *Sebilür-Reşad Dergisi*, c. 9, no. 226, 9 Ocak 1913.
- Yıldırım, Suat, *Kur'an-ı Hakim ve Açıklamalı Meali*, Define Yayınları, İstanbul, 2013